

Baranyi Janka

Eötvös Loránd Tudományegyetem

BA

Értékek és attitűdök a cigány gyermeknevelésben

2013-ban nyitotta meg kapuit Devecserben a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által működtetett Biztos Kezdet Gyerekház. Az intézmény a hátrányos helyzetű családok esélyegyenlőségét hivatott elősegíteni a 0-3 éves gyerekek szüleikkel együtt történő fejlesztése és közösségi programok szervezése által. A térség hátrányos helyzetű családjainak etnikai arányából adódóan a devecseri gyerekházba egy-két kivételtől eltekintve csak cigány családok járnak. A 2020-ban kezdődött kutatás arra keresi a választ, hogy megjelennek-e és ha igen, milyen mértékben a néprajz és antropológia tudománya által leírt cigány etnikus kultúrák jegyei a devecseri gyerekházba rendszeresen járó édesanyák nevelési és életvezetési attitűdjeiben. A témát az édesanyák és néhány velük kapcsolatban álló intézmény – devecseri Biztos Kezdet Gyerekház, Devecseri Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat, Devecser Roma Nemzetiségi Önkormányzat – oldaláról közelítem meg.

Bartók Zoltán

Pécsi Tudományegyetem

Doktori képzés

Őrület, normalitás és okosság egy dél-magyarországi állatmenhelyen

Kulturális antropológusként egy dél-magyarországi kis léptékű állatmenhelyen végzek terepmunkát. Előadásomban megmenekített kutyák mentális képességeiről szóló helyi, émikus kulturális koncepciókat kutatom. Az őrület, a normalitás és az okosság olyan fontos osztályozási kategóriákként jelentkeznek a menhelyen dolgozó gondozók munkája során, amelyek segítenek a gondozott kutyák viselkedésének értelmezésében és így

befolyásolják az állattartási gyakorlatokat, valamint az emberek és állatok közötti kapcsolatokat egyaránt. Az állatmenhelyek etnográfiai kutatása hagyományosan az emberi érzelmekre koncentrál, azon belül is elsősorban arra a morális konfliktusra, amelyet az állatszerető menhelyi gondozók állataik elaltatása kapcsán éreztek, valamint azokra az érzelmi szabályokra és praktikákra, amelyekkel a gondozók egy a priori módon mindig pozitív személyiséget konstruálnak az általuk gondozott állatok számára. Elemzésem ezzel szemben az állatok mentális képességeinek értelmezésére fekteti a hangsúlyt. Bemutatom, hogy a gondozók elképzelése az egyes állatok örületéről, normalitásáról vagy okosságáról hogyan járul hozzá az ezen állatokkal való társadalmi kapcsolatok dekonstruálásához, fenntartásához vagy kiszélesítéséhez. Amellett érvelek, hogy az általam vizsgált menhely fő funkciója nem elsősorban az ott gondozott kutyák örökbeadása, hanem egy sajátos kutyatípus, a társadalmi életbe könnyen beilleszkedő családi kutya létrehozása. E „domesztikációs törekvés” megkívánja az állatok mentális beállítódásainak esetleges megváltoztatását is, így az állati gondolkodásról és viselkedésről szóló helyi tudás rendkívül felértékelődik a menhelyi állatok gondozása során. Végül pedig bemutatom azt is, hogy az „örület” kategóriája hogyan nyer fontosságot az emberek között is, hogyan értelmeződik örültként a kutyák mellett a gondozó, az antropológus és a szélesebb társadalom egyaránt.